ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. júla 2008 *

Vo veci C-389/05,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 27. októbra 2005,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Bordes a E. Traversa, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Francúzskej republike, v zastúpení: G. de Bergues, A. Colomb a G. Le Bras, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia G. Arestis, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (spravodajca) J. Malenovský,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 3. mája 2007,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. apríla 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Francúzska republika si tým, že vyhradila výkon činností spojených s umelou inseminációu hovädzieho dobytka len staniciam umelej inseminácie hovädzieho dobytka povoleným vo Francúzsku, najmä stanovením všeobecného režimu geografickej výlučnosti v prospech týchto staníc a podmienením výkonu umelej inseminácie získaním oprávnenia inseminátora, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 43 ES a 49 ES.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Články 43 ES a 49 ES sa týkajú jednak slobody usadiť sa a jednak slobodného poskytovania služieb.

3 Podľa článku 2 smernice Rady 77/504/EHS z 25. júla 1977 o čistokrvných plemenných zvieratách hovädzieho dobytka (Ú. v. ES L 206, s. 8; Mim. vyd. 03/003, s. 153), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 94/28/ES z 23. júna 1994 (Ú. v. ES L 178, s. 66, ďalej len „smernica 77/504“), členské štáty zabezpečia, že obchod so semenom a oplodnenými vajíčkami čistokrvných plemenných zvierat hovädzieho dobytka v rámci Spoločenstva nebude zakázaný, obmedzený ani mu nebude bránené zo zootechnických dôvodov.

4 Podľa článku 5 smernice 77/504 členské štáty môžu požadovať, aby čistokrvné plemenné zvieratá hovädzieho dobytka a semeno alebo oplodnené vajíčka takýchto zvierat boli sprevádzané, v rámci obchodu Spoločenstva, osvedčením o pôvode, ktoré zodpovedá vzoru vystavenému v súlade s postupom stanoveným v článku 8 tejto smernice, najmä pokiaľ ide o zootechnické výkony.

5 Prvé, druhé, štvrté a siedme odôvodnenie smernice Rady 87/328/EHS z 18. júna 1987 o prijímaní čistokrvného plemenného hovädzieho dobytka na chovné účely (Ú. v. ES L 167, s. 54; Mim. vyd. 03/007, s. 240) uvádzajú:

„keďže smernica 77/504… bola určená na postupnú liberalizáciu obchodu s čistokrvným plemenným hovädzím dobytkom vo vnútri spoločenstva; keďže na tento účel je nevyhnutná ďalšia harmonizácia vzhľadom na prijímanie týchto zvierat a ich spermy na chovné účely;

keďže vzhľadom na to je potrebné zabrániť národným ustanoveniam vzťahujúcim sa na prijímanie čistokrvného plemenného hovädzieho dobytka a jeho spermy na chovné účely, ktorými sa vytvárajú zákazy, obmedzenia alebo prekážky v obchode vo vnútri spoločenstva buď v prípade prirodzenej plemenitby alebo umelej inseminácie;

…

keďže umelá inseminácia predstavuje dôležitú techniku na zvýšenie využitia najlepších plemenníkov a tým zlepšovania hovädzieho dobytka; keďže týmto sa však musí zabrániť akémukoľvek zhoršeniu rodokmeňa, najmä vzhľadom na plemenníkov, ktorí musia mať všetky záruky ich genetickej hodnoty a záruky, že sú bez dedičných chýb;

…

keďže ustanovenie, že sperma musí pochádzať z úradne schválených staníc zodpovedných za umelú inseminániu, je schopné poskytnúť záruky potrebné pre dosiahnutie želaného cieľa.“

6 Podľa článku 2 ods. 1 smernice 87/328 členský štát nesmie zakázať, obmedziť alebo klásť prekážky pri prijímaní čistokrvných býkov na umelú inseminániu v rámci ich územia alebo pri použití ich semena, keď tieto býky boli prijaté na umelú inseminániu

v členskom štáte na základe testov vykonaných v súlade s rozhodnutím Komisie 86/130/EHS z 11. marca 1986, ktorým sa ustanovujú metódy monitorovania úžitkovosti a metódy určovania genetickej hodnoty čistokrvných plemenných zvierat hovädzieho dobytka (Ú. v. ES L 101, s. 37; Mim. vyd. 03/007, s. 16).

7 Tretie a piate odôvodnenie smernice Rady 88/407/EHS zo 14. júna 1988, ktorou sa stanovujú veterinárne požiadavky pre obchodovanie so zmrazeným semenom domáceho dobytka v spoločenstve a pre jeho dovoz do spoločenstva (Ú. v. ES L 194, s. 10; Mim. vyd. 03/008, s. 106), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 2003/43/ES z 26. mája 2003 (Ú. v. ES L 143, s. 23, ďalej len „smernica 88/407“), uvádzajú:

„keďže… sa musí vytvoriť jednotný systém obchodovania so semenom dobytka v spoločenstve a jeho dovozu do spoločenstva;

keďže pri obchodovaní so semenom dobytka v spoločenstve musí členský štát, v ktorom sa semeno odoberie, zaistiť, aby sa semeno odobralo a spracovalo v schválenej a kontrolovanej inseminačnej stanici, aby sa odobralo zvieratám, ktorých zdravotný stav vylučuje nebezpečenstvo rozšírenia ochorení zvierat, aby sa odobralo, spracovalo, skladovalo a prepravovalo v súlade s normami, ktoré zabezpečujú, že z veterinárneho hľadiska sa zachová jeho stav a aby pri preprave do krajiny určenia bolo k nemu priložené veterinárne osvedčenie, ktoré zaručí dodržanie týchto podmienok;

keďže politika v spoločenstve, pokiaľ ide o vakcináciu proti niektorým chorobám, nie je jednotná, je povolené zachovanie časovo obmedzených výnimiek, ktoré členským štátom pri niektorých ochoreniach umožňujú potrebnú ochranu proti týmto ochoreniam.“

8 Na základe svojho článku 1 prvého odseku smernica 88/407 stanovuje veterinárne požiadavky na obchodovanie so zmrazeným semenom domáceho dobytka

v Spoločenstve a na jeho dovoz z tretích krajín. Podľa druhého odseku tohto článku uvedená smernica neovplyvní zootechnické ustanovenia Spoločenstva a vnútroštátne zootechnické ustanovenia, ktorými sa riadi organizovanie umelého oplodňovania ako takého a najmä distribúcia semena.

9 Články 3, 5 a 6 smernice 88/407 sú súčasťou kapitoly II tejto smernice, nazvanej „Obchod v rámci spoločenstva“.

10 Článok 3 tejto smernice uvádza, že každý členský štát dohliada na to, aby sa z jeho územia vyexpedovalo na územie iného členského štátu semeno, ktoré zodpovedá všeobecným podmienkam stanoveným týmto článkom. Semeno musí byť najmä odobraté, spracované a skladované vo schválených staniciach odberu na účely umelej inseminácie a obchodu v rámci Spoločenstva.

11 Podľa článku 5 ods. 1 smernice 88/407 členský štát, na ktorého území sa nachádza inseminačná stanica, zabezpečí, aby sa povolenie uvedené v článku 3 tejto smernice uznalo len vtedy, ak sú splnené ustanovenia prílohy A týkajúcej sa podmienok povolenia a dohľadu nad týmito stanicami a ak inseminačná stanica môže v dostatočnej miere dodržiavať ostatné ustanovenia tejto smernice. Podľa článku 5 ods. 1 členský štát tiež zabezpečí, aby úradný veterinár dohliadal na dodržovanie týchto ustanovení a odobral povolenie, ak sa jeden alebo viac ustanovení neplní.

12 Článok 5 ods. 2 smernice 88/407 stanovuje, jednak že všetky schválené inseminačné stanice sa registrujú a všetky stanice majú svoje registračné veterinárne číslo a jednak že každý členský štát oznámi zoznam inseminačných staníc a ich registračné čísla ostatným členským štátom a Komisii, ktorým tiež oznámi každé odobratie povolenia.

13 Na základe článku 6 ods. 1 tejto smernice členské štáty podmieňujú príjem semena predložením zdravotného osvedčenia vystaveného úradným veterinárom príslušného členského štátu odberu podľa prílohy D tejto smernice.

14 Podľa prílohy C bodu 3 písm. a) smernice 88/407 semeno určené na obchod v rámci Spoločenstva sa musí skladovať vo schválených podmienkach počas minimálneho obdobia 30 dní pred odoslaním. Táto požiadavka sa však nevzťahuje na čerstvé semeno.

15 Podľa článku 2 smernice Rady 91/174/EHS z 25. marca 1991, ktorou sa stanovujú zootechnické a rodokmeňové požiadavky na obchodovanie s čistokrvnými zvieratami a ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 77/504 a 90/425/EHS (Ú. v. ES L 85, s. 37; Mim. vyd. 03/011, s. 177), členské štáty zabezpečia, aby obchodovanie s čistokrvnými zvieratami a s ich semenom, vajíčkami a embryami nebolo zakázané, obmedzené alebo aby sa mu nebránilo zo zootechnických alebo z rodokmeňových dôvodov.

16 Článok 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 463), nazvaný „Vysledovateľnosť“, znie takto:

„1. Vysledovateľnosť potravín, krmív, zvierat určených na produkciu potravín a akýchkoľvek látok, ktoré sú určené na pridávanie do potravín alebo krmív alebo o ktorých sa predpokladá, že sú na to určené, musí sa zaviesť vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie.

2. Prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov musia byť schopní identifikovať akúkoľvek osobu, ktorá im dodáva potraviny, krmivo, zviera určené na

produkciu potravín alebo akúkoľvek látku, ktorá je určená na pridávanie do potravín alebo krmív, alebo o ktorej sa predpokladá, že sa bude pridávať do potravín alebo krmív.

S týmto cieľom musia mať takí prevádzkovatelia zavedené systémy a postupy, ktoré umožnia, aby tieto informácie boli na požiadanie sprístupnené príslušným orgánom.

3. Prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov musia mať zavedené systémy a postupy na identifikovanie iných podnikov, do ktorých sa dodávajú ich výrobky. Tieto informácie sa na požiadanie sprístupnia príslušným orgánom.

4. Potraviny alebo krmivá, ktoré sa umiestňujú na trhu alebo sa pravdepodobne budú umiestňovať na trhu v spoločenstve, musia mať vhodnú etiketu alebo označenie umožňujúce ich vysledovateľnosť prostredníctvom príslušnej dokumentácie alebo informácií v súlade s príslušnými požiadavkami konkrétnejších ustanovení.

…“

Vnútroštátna právna úprava

17 V zmysle článku L. 653-5 poľnohospodárskeho kódexu, ktorý podľa zákona č. 98-565 z 8. júla 1998 (JORF z 9. júla 1998, s. 10458) kodifikuje príslušné ustanovenia zákona č. 66-1005 z 28. decembra 1966 o chove (JORF z 29. decembra 1966, s. 11619),

podlieha prevádzka inseminačných staníc hovädzieho dobytka vo Francúzsku ministerskému povoleniu.

18 Článok R.*653-103 poľnohospodárskeho kódexu, ktorý je vykonávacím ustanovením tohto kódexu kodifikujúcim zodpovedajúce ustanovenie dekrétu č. 69-258 z 22. marca 1969 o umelej inseminácii (JORF z 23. marca 1969, s. 2948), rozlišuje medzi produkčnými stanicami poverenými produkciou semena a inseminačnými stanicami, pričom však tá istá stanica môže vykonávať obe činnosti. Podľa tohto článku produkcia spočíva v chove plemenných býkov, vo vykonávaní skúšok ich potomstva, ako aj v odbere, úprave, uchovávaní a predaji semena, kým inseminácia spočíva v zabezpečení inseminácie samíc semenom poskytnutým produkčnými stanicami.

19 Podľa článku 1 výnosu ministra poľnohospodárstva zo 17. apríla 1969 o schvaľovaní výkonu činnosti staníc umelej inseminácie (JORF z 30. apríla 1969, s. 4349), zmeneného výnosom ministra poľnohospodárstva a lesného hospodárstva z 24. januára 1989 (JORF z 31. januára 1989, s. 1469, ďalej len „výnos z roku 1969“), povolenie na otvorenie a prevádzku stanice umelej inseminácie možno poskytnúť fyzickým alebo právnickým osobám. Tento článok tiež stanovuje, že pri poskytovaní tohto povolenia sa nerozlišuje medzi francúzskymi občanmi a občanmi iných členských štátov Spoločenstva.

20 Článok L. 653-7 poľnohospodárskeho kódexu stanovuje, že každá inseminačná stanica poskytuje svoje služby v určitej oblasti vymedzenej povolením, v rámci ktorej je jedinou oprávnenou na poskytnutie týchto služieb zasiahnuť. Chovatelia, ktorí sa nachádzajú v oblasti činnosti tejto inseminačnej stanice, ju však môžu žiadať o poskytnutie semena pochádzajúceho z produkčných staníc podľa ich výberu.

21 Podľa článku 10 výnosu z roku 1969 každý hospodársky subjekt iný než inseminačná stanica, ktorý dováža semeno z iného členského štátu Spoločenstva, je povinný dodať ho schválenej inseminačnej alebo produkčnej stanici podľa svojho výberu. Podľa článku 7 tohto výnosu sa semeno musí uchovávať v sklade, za ktorý zodpovedá vedúci stanice majúcej oprávnenie. Čo sa týka inseminačných staníc, môže ísť o „hlavný" sklad alebo jeden z „pridružených" skladov nachádzajúcich sa na území pridelenom stanici vykonávajúcej insemin——áciu, ktoré sa môžu nachádzať aj v rámci poľnohospodárskeho podniku.

22 Článok 6 výnosu ministra poľnohospodárstva a rybolovu z 27. decembra 2000 o inseminácii hovädzieho dobytka vykonávanej chovateľmi (JORF z 27. januára 2001, s. 1477) zo zdravotných dôvodov stanovuje, aby semeno pochádzajúce z inej schválenej stanice vykonávajúcej umelú insemin——áciu alebo z iného členského štátu, alebo dovezené priamo z tretej krajiny prešlo cez hlavný sklad niektorej z hlavných staníc umelej inseminácie, ktorá ho následne zašle do pridruženého skladu určenia.

23 Podľa článkov L. 653-4 a R.*653-102 poľnohospodárskeho kódexu môžu insemin——áciu vykonávať iba držitelia oprávnenia vedúceho inseminačnej stanice alebo oprávnenia inseminátora pôsobiaci pod patronátom schválenej a územne príslušnej stanice umelej inseminácie a podliehajúci technickej zodpovednosti vedúceho tejto stanice.

24 Podľa článku 2 výnosu ministra poľnohospodárstva a lesného hospodárstva z 21. novembra 1991, o vzdelávaní inseminátorov a vedúcich staníc a o udeľovaní príslušných oprávnení (JORF zo 6. decembra 1991, s. 15936), zmeneného a doplneného výnosom ministra poľnohospodárstva, rybolovu a potravinárstva z 30. mája 1997 (JORF z 1. júna 1997, s. 8791), oprávnenie inseminátora vydáva prefekt na základe predloženia potvrdenia o spôsobilosti na funkciu inseminátora pre dotknutý živočíšny druh a osvedčenia riaditeľa schválenej územne príslušnej inseminačnej stanice, ktorý potvrdí, že žiadateľ podlieha jeho právomoci pre činnosť inseminácie. Podľa tohto ustanovenia pre inseminátorov, ktorí nemajú postavenie zamestnancov inseminačnej stanice, najmä pre veterinárov vykonávajúcich činnosť ako slobodné

povolanie, sa toto osvedčenie vydáva po uzavretí dohody medzi vedúcim inseminačnej stanice a dotknutou osobou, v ktorej sa musia upresniť technické, správne a finančné podmienky, na základe ktorých bude táto osoba vykonávať insemin——áciu v súlade s platnou právnou úpravou.

Konanie pred podaním žaloby

25 V nadväznosti na prijatú sťažnosť zaslala Komisia 3. apríla 2003 Francúzskej republike výzvu, v ktorej ju upozornila na nezlučiteľnosť relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy s ustanoveniami článkov 43 ES a 49 ES.

26 Po preskúmaní pripomienok Francúzskej republiky formulovaných v jej odpovedi na túto výzvu z 27. júna 2003 zaslala Komisia 19. decembra 2003 tomuto členskému štátu odôvodnené stanovisko, v ktorom dospela k záveru, že sporná právna úprava je nezlučiteľná s vyššie uvedenými článkami Zmluvy ES.

27 Keďže vysvetlenia, ktoré k odôvodnenému stanovisku poskytla Francúzska republika vo svojej odpovedi z 17. marca 2004, neboli podľa Komisie dostačujúce, podala túto žalobu.

O žalobe

O existencii obmedzenia slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb

Argumentácia účastníkov konania

28 Komisia Francúzskej republike vytýka, že porušila články 43 ES a 49 ES tým, že zamedzila výkonu slobody usadiť sa a slobodnému poskytovaniu služieb v oblasti umelej inseminácie hovädzieho dobytka na jednej strane z dôvodu geografickej výlučnosti poskytnutej schváleným inseminačným staniciam v súvislosti s výkonom distribúcie semena a inseminácie a na druhej strane z dôvodu obmedzujúcich a diskrečných podmienok vydávania oprávnenia inseminátora.

29 Po prvé, čo sa týka slobody usadiť sa, Komisia sa domnieva, že priznanie výlučných práv na výkon distribúcie semena a inseminácie v určitej geografickej oblasti na neurčitý čas iba schváleným inseminačným staniciam bráni tejto slobode vo Francúzsku s cieľom vykonávania uvedených činností alebo ju výrazne sťažuje. Komisia v duchu rozsudku z 31. marca 1993, Kraus (C-19/92, Zb. s. I-1663), tvrdí, že francúzska právna úprava bez toho, aby bola formálne diskriminačná, predstavuje prekážku slobody usadiť sa.

30 Komisia nenamieta proti dôvodnosti mechanizmu overenia spôsobilosti zavedenému francúzskou právnou úpravou ani proti skutočnosti, že objektívny dôkaz o kvalifikácii sa legitímne požaduje na to, aby sa dotknutej osobe povolilo vykonávať insemi-

náciu hovädzieho dobytka. Sporné obmedzenie však spočíva v geografických výhradných povoleniach zakazujúcich činnosť akéhokoľvek iného poskytovateľa služieb.

31 Komisia uviedla, že by bola ochotná prijať odôvodnenie poskytnuté Francúzskou republikou na účely odôvodnenia prekážky slobody usadiť sa, ak by sa vnútroštátne opatrenia obmedzili na to, že by súkromným subjektom uložili informačné a kontrolné požiadavky. Takéto opatrenia by mohli byť považované za legitímne, kým poskytnutie sporných výhradných práv je neodôvodnené alebo v každom prípade neprimerané cieľom všeobecného záujmu, na ktoré sa odvoláva.

32 Okrem toho sa Komisia domnieva, že slobode usadiť sa bráni aj skutočnosť, že veterinári mohli získať oprávnenie inseminátora na účely vykonávania inseminácie v rámci slobodného povolania len po uzavretí dohody s vedúcim inseminačnej stanice.

33 Po druhé Komisia tvrdí, že dotknutá právna úprava narúša voľný pohyb služieb, konkrétne voľný pohyb služieb distribúcie semena a inseminácie.

34 Podľa Komisie spočíva obmedzenie voľného poskytovania služby distribúcie v povinnosti skladovania semena vo schválených inseminačných staniciach, ktoré ako jediné zabezpečujú dodávky chovateľom. Služby distribúcie sú dotknuté zákazom akejkoľvek inseminácie nepovolenej touto stanicou, ktorej jedinej prináleží výlučné právo vykonávať insemin——áciu. Zdôrazňuje, že prekážka poskytovania cezhraničných služieb môže mať vplyv na celú činnosť poskytovateľa takýchto služieb. Tvrdí, že ak by aj dôvody založené na ochrane verejného zdravia mohli byť v prejednávanej veci relevantné, francúzsky systém sa zdá byť neprimeraným.

35 Komisia upresňuje, že povinnosť skladovania semena určeného na obchod v rámci Spoločenstva uložená zo zdravotných dôvodov smernicou 88/407 sa týka len

zmrazeného semena a fázy, ktorá predchádza jeho odoslaniu z miesta produkcie, zatiaľ čo výhrada proti Francúzskej republike sa týka povinnosti skladovania vo fáze, ktorá nasleduje po tomto odoslaní.

36 Čo sa týka služby inseminácie, Komisia sa domnieva, že slobodnému poskytovaniu tejto služby sa bráni z dôvodu existencie povinnosti tých osôb, ktoré chcú vykonávať túto činnosť, aby predtým na účely získania potrebného oprávnenia inseminátora podpísali dohodu s vedúcim schválenej inseminačnej stanice. Komisia zdôrazňuje, že uzavretie týchto dohôd bolo v skutočnosti ponechané na voľnú úvahu a dobrú vôľu vedúcich inseminačných staníc, ktorí však odmietali uzavrieť takéto dohody s určitými nezávislými inseminátormi.

37 Komisia nespochybňuje legitimitu systému povoľovania výkonu činnosti v oblasti umelej inseminácie za podmienky, že je len prostriedkom pre inseminátora na preukázanie jeho spôsobilosti pred príslušným veterinárnym orgánom. Naopak však odmieta, aby sa toto povolenie poskytovalo iba v rámci dohody so schválenou inseminačnou stanicou, čo predstavuje požiadavku, ktorá nijako nesúvisí so schopnosťami inseminátora. Komisia ďalej uvádza, že členský štát musí zohľadniť znalosti a vzdelanie nadobudnuté dotknutou osobou v inom členskom štáte (rozsudok zo 7. mája 1991, Vlassopoulou, C-340/89, Zb. s. I-2357, bod 15) a že povinnosť veterinárov pôsobiacich v rámci slobodného povolania uzavrieť dohodu s inseminačnou stanicou na účely získania licencie inseminátora nespĺňa kritériá stanovené judikatúrou týkajúcou sa odôvodnenia systémov predchádzajúcich úradných povolení (rozsudok z 20. februára 2001, Analir a i., C-205/99, Zb. s. I-1271, body 35 až 38).

38 Ako na ďalšiu prekážku poukazuje Komisia na skutočnosť, že poskytovateľom služieb z iných členských štátov, ktorí by chceli zabezpečovať distribúciu, ako aj inseminációu, je znemožnené ponúknuť obe tieto služby súčasne, pretože sú povinní odovzdať semeno staniciam, ktoré ho ako jediné môžu dodávať chovateľom.

39 Francúzska republika na úvod tvrdí, že francúzska právna úprava bola od 1. januára 2007 podstatne zmenená, a najmä že došlo k zrušeniu geografickej výlučnosti. Zdôrazňuje však, že cieľom tejto reformy nie je ukončenie údajnej nezlučiteľnosti právnej úpravy s právom Spoločenstva, ktorá je predmetom tejto žaloby.

40 Čo sa týka spornej právnej úpravy, Francúzska republika nespochybňuje, že obmedzuje slobodu usadiť sa. Toto obmedzenie však nie je diskriminačnej povahy, pretože štátnym príslušníkom iných členských štátov umožňuje otvoriť a prevádzkovať na francúzskom území inseminačnú stanicu za rovnakých podmienok, ako sú podmienky vyžadované od francúzskych štátnych príslušníkov. V každom prípade je podľa tohto členského štátu uvedená právna úprava odôvodnená naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu.

41 Francúzska republika tvrdí, že cieľom územnej výlučnosti nie je vymedziť určitú geografickú oblasť, ale zabezpečiť zbieranie informácií. Úprava rozlohy týchto oblastí je teda možná a od obdobia účinnosti zákona č. 66-1005 došlo približne k tridsiatim takýmto zmenám. Podľa tohto členského štátu povolenia priznávajúce činným poskytovateľom služieb výlučné práva na dobu neurčitú nevylučujú možnosť vytvorenia nových staníc.

42 Čo sa týka služby distribúcie, Francúzska republika pripúšťa, že predaj semena pochádzajúceho od subjektu so sídlom v inom členskom štáte sa môže týkať nielen zmrazeného semena, ale aj čerstvého semena. V každom prípade však podľa tohto členského štátu obchody týkajúce sa čerstvého semena, hoci nie sú zakázané, nemajú žiaden hospodársky význam a v podstate neexistujú.

43 Čo sa týka služby inseminácie, Francúzska republika uznáva, že insemin——áciu môžu vykonávať len držitelia oprávnenia vedúceho inseminačnej stanice alebo oprávnenia inseminátora. Ďalej uvádza, že osobám, ktoré nie sú zamestnancami takejto stanice,

najmä veterinárom vykonávajúcim činnosť ako slobodné povolanie, sa toto osvedčenie vydáva po podpísaní dohody s vedúcim inseminačnej stanice. Tento členský štát však zdôrazňuje, že uloženie takejto povinnosti nezávislému subjektu nepredstavuje zákaz inseminácie veterinárom v rámci výkonu slobodného povolania. Francúzska republika totiž tvrdí, že takáto dohoda zabezpečuje dodržanie platnej právnej úpravy, a tiež to, že vedúci inseminačnej stanice bude riadne informovaný o povahe a obsahu uskutočnených výkonov.

44 Dotknutý členský štát pripúšťa, že tak ako veterinári, aj chovatelia musia požiadať o poskytnutie osobitného dočasného oprávnenia inseminátora na uskutočnenie inseminácie vlastného dobytka a že musia získať súhlas územne príslušnej inseminačnej stanice. Ďalej uvádza, že chovatelia musia odôvodniť svoju poľnohospodársku spôsobilosť a profesijné skúsenosti alebo, ak to nie je možné, nadobudnúť vzdelanie v oblasti inseminácie hovädzieho dobytka. Uvedený členský štát z toho vyvodzuje, že každý subjekt, ktorý má požadovanú kvalifikáciu alebo vzdelanie, môže požiadať o oprávnenie potrebné na výkon umelej inseminácie.

Posúdenie Súdnym dvorom

45 Na úvod treba uviesť, že na jednej strane sa podľa ustálenej judikatúry skutočnosť nesplnenia povinnosti posudzuje na základe stavu, v ktorom sa príslušný členský štát nachádzal v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku (pozri najmä rozsudky zo 14. septembra 2004, Komisia/Španielsko, C-168/03, Zb. s. I-8227, bod 24, a z 27. októbra 2005, Komisia/Luxembursko, C-23/05, Zb. s. I-9535, bod 9). Z tohto dôvodu legislatívny proces uskutočnený po uplynutí tejto lehoty nemôže byť predmetom preskúmania Súdnym dvorom.

46 Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že Súdny dvor zatiaľ nerozhodoval o zlučiteľnosti spornej francúzskej právnej úpravy s ustanoveniami Zmluvy v oblasti slobody usadiť sa a voľného poskytovania služieb.

47 Vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 28. júna 1983, Société coopérative d'amélioration de l'élevage et d'insémination artificielle du Béarn (271/81, Zb. s. 2057), sa vnútroštátny súd pýtal výlučne na to, či sú inseminačné stanice obchodnej povahy v zmysle článku 37 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 31 ES), keďže monopolná povaha týchto staníc je nepopierateľná. Výlučné práva týchto staníc boli skúmané len z pohľadu voľného pohybu tovarov.

48 Vo veci vedúcej k rozsudku z 5. októbra 1994, Centre d'insémination de la Crespelle (C-323/93, Zb. s. I-5077), bola spornou zlučiteľnosť francúzskej právnej úpravy s ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa voľného pohybu tovarov [články 30 a 36 Zmluvy ES (zmenené, teraz články 28 ES a 30 ES)], ako aj pravidlami hospodárskej súťaže upravenými touto istou zmluvou [články 86 a 90 ods. 1 Zmluvy ES (zmenené, teraz články 82 ES a 86 ods. 1 ES)], a nie zlučiteľnosti tejto právnej úpravy so slobodou usadiť sa a slobodným poskytovaním služieb.

49 Čo sa týka veci vedúcej k rozsudku zo 7. decembra 1995, Gervais a i. (C-17/94, Zb. s. I-4353), je potrebné uviesť, že Súdny dvor rozhodol, že ustanovenia Zmluvy v oblasti slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb sa neuplatňujú na činnosti, ktorých zložky sa obmedzujú na vnútroštátne územie jediného členského štátu (body 24, 28 a 39). Okrem toho Súdny dvor skúmal zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy výlučne so smernicami 77/504 a 87/328 (bod 33).

50 Na rozdiel od vyššie uvedených vecí v tomto konaní o nesplnení povinnosti je otázkou, či je francúzska právna úprava poskytujúca schváleným staniciam výlučné právo na poskytovanie služieb umelej inseminácie hovädzieho dobytka na dotknutom území, podmieňujúca vydanie osvedčenia inseminátora uzavretím dohody s jednou z týchto staníc, v rozpore s článkami 43 ES a 49 ES.

51 Po prvé, čo sa týka obmedzenia slobody usadiť sa, je potrebné najskôr uviesť, že Francúzska republika uznáva, že geografická výlučnosť zavedená v prospech inseminačných staníc a podmienka, ktorá vydanie osvedčenia inseminátora podmieňuje uzavretím dohody s územne príslušnou inseminačnou stanicou, predstavujú prekážku tejto slobody, hoci sa domnieva, že tieto opatrenia úplne nebránia subjektom pôvodom z iných členských štátov vykonávať vo Francúzsku umelú inseminációu hovädzieho dobytka.

52 V tomto ohľade treba pripomenúť, že článok 43 ES ukladá povinnosť zrušenia prekážok slobody usadiť sa a že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je za takéto obmedzenia nutné považovať všetky opatrenia, ktoré výkon tejto slobody zakazujú, prekážajú mu alebo ho robia menej príťažlivým (rozsudok z 5. októbra 2004, Caixa-Bank France, C-442/02, Zb. s. I-8961, bod 11 a tam citovaná judikatúra).

53 Geografická výlučnosť poskytnutá schváleným inseminačným staniciam, obmedzujúca celkový počet subjektov, ktorým je dovolené otvoriť a prevádzkovať takéto stanice na francúzskom území, a neurčitá doba trvania tejto výlučnosti sú prekážkou prístupu iných subjektov vrátane subjektov z iných členských štátov na trh inseminácie. Okolnosť, že geografické oblasti, ktorých sa táto výlučnosť týka, môžu byť, ako to tvrdí Francúzska republika, zmenené alebo rozdelené, nemá vplyv na toto posúdenie.

54 Ak by sa subjektu, ktorý by chcel vykonávať činnosti v oblasti umelej inseminácie, nepodarilo získať práva na určitú stanovenú geografickú oblasť, bol by na účely získania licencie inseminátora povinný uzavrieť dohodu s územne príslušnou inseminačnou stanicou. Keďže uzavretie takejto dohody závisí od vedúcich schválených staníc, takáto povinnosť môže viesť k zamedzeniu uskutočnenia uvedeného cieľa.

55 Preto je potrebné konštatovať, ako tvrdí Komisia, že predmetné vnútroštátne opatrenia z dôvodu ich povahy sťažujú, respektíve znemožňujú, alebo v každom prípade robia menej príťažlivým výkon slobody usadiť sa s cieľom výkonu činností distribúcie semena hovädzieho dobytka a inseminácie hovädzieho dobytka.

56 Okolnosť, že tieto opatrenia sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátne subjekty a na subjekty z iných členských štátov, nebráni tomuto zisteniu, keďže takéto vnútroštátne opatrenia, hoci sa uplatňujú bez diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti, môžu brániť príslušníkom Spoločenstva vrátane príslušníkov členského štátu, ktorý je autorom tohto opatrenia, vo výkone základnej slobody zaručenej Zmluvou alebo spôsobiť, že tento výkon sa stane menej príťažlivým (pozri v tomto zmysle rozsudok Kraus, už citovaný, bod 32).

57 Po druhé, čo sa týka slobodného poskytovania služieb, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry článok 49 ES vyžaduje nielen odstránenie všetkých foriem diskriminácie voči poskytovateľovi služieb z dôvodu jeho štátnej príslušnosti, ale takisto odstránenie všetkých obmedzení, aj keď sa uplatňujú rovnako na vnútroštátnych poskytovateľov ako na poskytovateľov z iných členských štátov, ak sú takej povahy, že môžu zakázať činnosti poskytovateľa usadeného v inom členskom štáte, kde legálne poskytuje podobné služby, zabrániť im alebo ich spraviť menej atraktívnymi (rozsudky z 9. novembra 2006, Komisia/Belgicko, C-433/04, Zb. s. I-10653, bod 28, a z 11. januára 2007, ITC, C-208/05, Zb. s. I-181, bod 55).

58 Je nesporné, že podľa francúzskej právnej úpravy cezhraničný poskytovateľ služieb, ktorý chce distribuovať semeno hovädzieho dobytka alebo vykonávať inseminácia na francúzskom území v rámci voľného poskytovania služieb, musí nevyhnutne skladovať toto semeno vo schválených inseminačných staniciach, ktoré sú ako jediné oprávnené uskutočňovať dodávky semena chovateľom, a taktiež musí nadobudnúť oprávnenie inseminátora, aby mohol pôsobiť ako inseminátor.

59 Francúzska republika namieta proti argumentácii založenej na tom, že táto právna úprava predstavuje prekážku slobodného poskytovania služby distribúcie semena hovädzieho dobytka. Na druhej strane však nenamieta voči skutočnosti, že táto právna úprava predstavuje prekážku slobodného poskytovania služby inseminácie.

60 Komisia v súvislosti so službou distribúcie tvrdí, upresňujúc, že jej výhrada sa netýka povinnosti skladovania zmrazeného semena pred jeho odoslaním v zmysle prílohy C bodu 3 písm. a) smernice 88/407, že slobodné poskytovanie tejto služby je dotknuté jednak povinnosťou skladovania semena vo schválených inseminačných staniciach, ktoré ako jediné zabezpečujú dodávky chovateľom, a jednak zákazom akejkoľvek inseminácie nepovolenej touto stanicou s výlučným právom vykonávať inseminációu.

61 Je potrebné zdôrazniť, že hoci chovatelia, ako to uvádza Francúzska republika, majú možnosť dať si objednať prostredníctvom stanice, pod ktorú patria, konkrétne semeno pochádzajúce od producenta usadeného v inom členskom štáte, povinnosť skladovania semena v uvedenej stanici po jeho odoslaní môže brániť poskytovaniu služby distribúcie týmto producentom alebo ho robiť menej príťažlivým.

62 To isté platí aj pre zákaz akejkoľvek inseminácie, ktorá nebola povolená schválenou miestne príslušnou inseminačnou stanicou, keďže tento zákaz by mohol z dôvodu prepojenia distribúcie a inseminácie taktiež brániť poskytnutiu služby distribúcie semena alebo ho robiť menej atraktívnym.

63 Čo sa konkrétne týka slobodného poskytovania služby inseminácie, Francúzska republika uznáva, že vnútroštátna úprava predstavuje jeho prekážku.

64 Cezhraniční poskytovatelia, ktorí by chceli uskutočňovať inseminácіu na francúzskom území v rámci slobodného poskytovania služieb, musia vo Francúzsku získať osvedčenie inseminátora. Vyžadovanie takéhoto osvedčenia je nezávislé od podmienok jeho vydania obmedzením slobodného poskytovania služieb, pretože môže brániť poskytovaniu služby inseminácie vo Francúzsku subjektmi usadenými a legitímne pôsobiacimi v iných členských štátoch alebo ho robiť menej príťažlivým (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 2000, Komisia/Belgicko, C-355/98, Zb. s. I-1221, bod 35, a z 18. júla 2007, Komisia/Taliansko, C-134/05, Zb. s. I-6251, bod 23).

65 Okrem toho po získaní uvedeného osvedčenia môžu tieto subjekty uskutočniť inseminácіu hovädzieho dobytka len pod patronátom územne príslušnej inseminačnej stanice.

66 Za týchto podmienok treba konštatovať, že francúzska právna úprava z dôvodu, že poskytuje schváleným staniciam výlučné právo na poskytovanie služby umelej inseminácie hovädzieho dobytka na určenom území a že podmieňuje výkon inseminácie vydaním osvedčenia inseminátora, obmedzuje slobodu usadiť sa a slobodné poskytovanie služieb.

67 Takéto opatrenia by boli prípustné, iba ak by sledovali legitímny cieľ zlučiteľný so Zmluvou a ak by mohli byť odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, ale len pokiaľ by neexistovalo harmonizačné opatrenie Spoločenstva stanovujúce opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie ochrany týchto záujmov. Okrem toho podľa judikatúry Súdneho dvora môžu byť takéto opatrenia odôvodnené týmito dôvodmi len vtedy, pokiaľ sú nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré majú zaistiť, a len v rozsahu, v akom tieto ciele nemôžu byť dosiahnuté menej obmedzujúcimi opatreniami (rozsudok zo 14. decembra 2006, Komisia/Rakúsko, C-257/05, bod 23 a citovaná judikatúra).

O dôvodnosti obmedzenia slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb

O ochrane rodokmeňa hovädzieho dobytka

— Argumentácia účastníkov konania

68 Francúzska republika tvrdí, že cieľom spornej právnej úpravy je valorizácia rodokmeňa hovädzieho dobytka, ktorú Súdny dvor už uznal v rozsudku z 19. novembra 1998, Nilsson a i. (C-162/97, Zb. s. I-7477), ako jeden z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu. Francúzska republika ďalej uvádza, že smernice 77/504 a 87/328 harmonizovali podmienky pohybu čistokrvných plemenníkov a ich semena na úrovni Spoločenstva, na druhej strane však neharmonizovali podmienky týkajúce sa inseminácie samíc hovädzieho dobytka.

69 Tento členský štát s odkazom na vykonávanie programov výberu potomstva a genetickej ochrany na svojom území tvrdí, že geografická výlučnosť priznaná schváleným inseminačným staniciam a podmienky vydávania oprávnenia inseminátora sú len nástrojom na zabezpečenie presného a úplného zberu genetických informácií o hovädzom dobytku nevyhnutných na sledovanie genetického zlepšenia tohto druhu. Tieto opatrenia boli totiž nevyhnutné na účely centralizácie všetkých údajov týkajúcich sa uskutočnených inseminácií u jediného subjektu v každej oblasti charakterizovanej výlučnosťou.

70 Komisia tvrdí, že cieľom ochrany rodokmeňa hovädzieho dobytka, ktorá patrí do oblasti zootechnických a rodokmeňových požiadaviek, bol, ako to pripustil aj Súdny dvor v bode 33 už citovaného rozsudku Centre d'insémination de la Crespelle, predmetom úplnej harmonizácie na úrovni Spoločenstva. V každom prípade však

neexistencia ustanovení Spoločenstva sama osebe nie je odôvodnením určitého obmedzenia.

71 Komisia tvrdí, že valorizácia genetickej hodnoty závisí od chovateľa, a nie od činnosti inseminátora, keďže na ním vykonanú insemin——áciu sa skôr vzťahujú zdravotné požiadavky a takáto inseminácia nemá vplyv ani na kvalitu, ani na pôvod použitého semena.

72 Komisia ďalej uvádza, že na zabezpečenie presného zberu genetických informácií týkajúcich sa hovädzieho dobytka jeho centralizáciou na jedinom mieste stačí stanovenie povinnosti zaslania nevyhnutných informácií stanici zbierajúcej genetické údaje.

— Posúdenie Súdnym dvorom

73 Po prvé je potrebné pripomenúť, že tak ako vyplýva jednak z ustanovení smerníc 77/504, 87/328 a 91/174 uvedených v bodoch 3 až 6 a v bode 15 tohto rozsudku a jednak z bodu 33 už citovaného rozsudku Centre d'insémination de la Crespelle, rodokmeňové podmienky týkajúce sa obchodu so semenom čistokrvného hovädzieho dobytka vnútri Spoločenstva boli na úrovni Spoločenstva predmetom úplnej harmonizácie.

74 Tak ako sa pripomenulo v bode 67 tohto rozsudku, odôvodnenie naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu nemožno uplatniť, pokiaľ existuje harmonizácia na úrovni Spoločenstva stanovujúca nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany tohto záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Rakúsko, už citovaný, bod 23).

75 Cieľ ochrany genetickej hodnoty čistokrvného hovädzieho dobytka prostredníctvom vnútroštátnych rodokmeňových požiadaviek preto nemôže odôvodniť existenciu takých prekážok obchodu so semenom takéhoto hovädzieho dobytka vnútri Spoločenstva, ktoré právna úprava Spoločenstva v dotknutej oblasti neupravuje.

76 Článok 1 druhý odsek smernice 88/407, ktorý nemení obsah smerníc 77/504, 87/328 a 91/174 ani neprotirečí judikatúre citovanej v bode 73 tohto rozsudku, toto posúdenie nevyvracia. Toto ustanovenie sa totiž tým, že upresňuje, že smernica 88/407 nemá vplyv na zootechnické ustanovenia Spoločenstva a vnútroštátne zootechnické ustanovenia, ktorými sa riadi organizovanie umelej inseminácie ako takej a najmä distribúcia semena, vzťahuje výlučne na zootechnické opatrenia, kým odôvodnenie predložené Francúzskou republikou sa zakladá výlučne na genetických dôvodoch.

77 Po druhé v rozsahu, v akom je cieľom argumentácie Francúzskej republiky odôvodniť vnútroštátny režim sporný v tom zmysle, že zavádza obmedzenia vo vzťahu k výkonu inseminácie hovädzieho dobytka a k vydávaniu licencií inseminátora, treba zdôrazniť, že dôvody uvedené členským štátom nie sú rodokmeňovej povahy, ale patria, ako tvrdila Komisia, do zdravotnej oblasti.

78 Genetický aspekt inseminácie totiž nezávisí od vykonania inseminácie inseminátorom, ale od vlastností samíc hovädzieho dobytka a od použitého semena.

79 Po tretie aj za predpokladu, že by harmonizácia obchodu vnútri Spoločenstva so semenom iného ako čistokrvného hovädzieho dobytka uskutočnená na úrovni Spoločenstva smernicou 88/407 nebola úplná, je potrebné, čo sa týka rodokmeňových podmienok, po vzore Komisie uviesť, že neexistencia ustanovení Spoločenstva nemôže byť sama osebe odôvodnením obmedzenia.

80 Na druhej strane tvrdenia Francúzskej republiky, podľa ktorých je cieľom sporného vnútroštátneho systému ochrana rodokmeňa v tom zmysle, že umožňuje centralizáciu zberu informácií týkajúcich sa umelých inseminácií uskutočnených na území tohto členského štátu, ktorá je nevyhnutná na účely výberu potomstva a zachovania genetických zdrojov, nepreukazujú ani nevyhnutnosť, ani primeranosť obmedzení vyplývajúcich z tohto systému.

81 Takýto centralizovaný zber informácií, aj za predpokladu, že je potrebný i vo vzťahu k inému ako čistokrvnému hovädziemu dobytku, by sa mohol uskutočniť aj prostredníctvom menej obmedzujúcich opatrení, ako je udelenie geografickej výlučnosti vo vzťahu k poskytovaniu služby inseminácie schváleným staniciam. Najmä by bolo možné uložiť subjektom uskutočňujúcim umelú insemin——áciu hovädzieho dobytka povinnosť oznamovať organizáciám určeným na tento účel údaje týkajúce sa uskutočnených inseminácií, pričom centralizovaný zber tých istých údajov by sa uskutočnil bez vytvorenia prekážok slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb.

82 Z tohto dôvodu sa odôvodnenie Francúzskej republiky založené na ochrane rodokmeňa hovädzieho dobytka musí zamietnuť.

O ochrane verejného zdravia

— Argumentácia účastníkov konania

83 Francúzska republika tvrdí, že systém odborného vzdelávania subjektov vykonávajúcich insemin——áciu zodpovedá požiadavkám na ochranu zdravia zvierat a ľudí.

84 Najskôr v súvislosti so zdravím zvierat uvádza, že pri inseminácii sa musia dodržiavať zdravotné a hygienické predpisy tak pri manipulácii so semenom, ako aj pri kontakte so zvieraťom. Tento úkon si vyžaduje dokonalé ovládanie, aby sa predišlo fyzickým ujmám zvieraťa, ktoré je predmetom inseminácie. Okrem toho samotné rozhodnutie inseminovať zviera by mohlo mať vplyv na zdravie zvieraťa, najmä na jeho plodnosť, ktorá by mohla byť poškodená neuváženým krížením.

85 Ďalej, čo sa týka ochrany zdravia osoby vykonávajúcej inseminációu, Francúzska republika sa domnieva, že poskytnutie osvedčenia o schopnosti dotknutej osoby vykonať inseminációu je nevyhnutné, keďže pri inseminácii existujú určité riziká, jednak z dôvodu kontaktu s ťažkým zvieraťom, jednak z dôvodu použitia tekutého dusíka, ktorý môže spôsobiť ťažké popáleniny.

86 Nakoniec, čo sa týka ochrany osôb z pohľadu potravinovej bezpečnosti, tento členský štát uvádza, že vydanie osvedčenia prispieva k uspokojeniu požiadavky vysledovateľnosti výrobkov. Tvrdí, že podľa článku 18 nariadenia č. 178/2002 sa vysledovateľnosť potravín musí zaviesť vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie. Tým teda tvrdí, že zásada vysledovateľnosti sa uplatňuje na semeno, ktoré je živým biologickým produktom nachádzajúcim sa na vstupe v rámci procesu produkcie chovných zvierat, a ďalej uvádza, že inseminačné stanice zabezpečujú bezpečnosť obchodu so semenom, ako aj kontrolu dokumentov, fyzickú kontrolu a kontrolu totožnosti tohto produktu.

87 Komisia sa domnieva, že hoci si úkon inseminácie vyžaduje určité schopnosti a opatrnosť, nie je natoľko zložitý, aby to mohlo odôvodniť takú závažnú prekážku slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb. Komisia tvrdí, že uvádzané zdravotné ciele možno uspokojivo dosiahnuť predložením dôkazu o spôsobilosti inseminátora, či už v podobe držby osvedčenia o spôsobilosti, dokladom o veterinárnom vzdelaní alebo v prípade štátnych príslušníkov Spoločenstva prostredníctvom systému vzájomného uznania. V každom prípade sa sporné francúzske ustanovenia podľa Komisie musia považovať za neodôvodnené a neprimerané.

88 Čo sa týka vysledovateľnosti semena, Komisia, odkazujúc na smernice 87/328 a 88/407, pripomína, že cieľom harmonizácie na úrovni Spoločenstva v zdravotnej a zootechnickej oblasti je najmä zabezpečiť dodržanie zdravotných požiadaviek na všetkých úrovniach zberu a prepravy semena, ako aj pri jeho identifikácii. Preto sa domnieva, že zverenie takejto zodpovednosti inseminačným staniciam disponujúcim územnou výlučnosťou nie je primeraným prostriedkom zabezpečenia vysokej úrovne ochrany a že sporná právna úprava sa nemôže zakladať na systematickej nedôvere voči nezávislým subjektom, najmä voči takým, ktoré pochádzajú z iných členských štátov.

— Posúdenie Súdnym dvorom

89 Čo sa týka cieľov ochrany zdravia zvierat a zdravia osoby vykonávajúcej inseminácu, je potrebné po vzore Komisie poukázať na to, že ciele, na ktoré odkazuje Francúzska republika, možno dosiahnuť aj menej obmedzujúcimi opatreniami, najmä požiadavkou na predloženie dôkazu o primeranej spôsobilosti.

90 Mechanizmus kontroly a uznávania veterinárnych diplomov alebo požiadavka predloženia osvedčenia o spôsobilosti by mohli preukázať, že dotknuté osoby majú dostatočné znalosti a vzdelanie nevyhnutné na ochranu uvedených záujmov.

91 Sporný systém sa zakladá na obmedzujúcejších opatreniach, konkrétne na poskytnutí geografickej výlučnosti inseminačným staniciam a na podmienení vydania osvedčenia inseminátora uzavretím dohody s takouto stanicou.

92 Je nepochybne legitímne, aby členský štát s cieľom zabezpečiť, že záujemca bude spôsobilý vykonávať činnosť inseminátora, podmienil výkon činnosti inseminácie

požiadavkou osvedčenia. V prejednávanej veci sa však toto osvedčenie poskytuje len za podmienky, že došlo k uzavretiu dohody medzi záujemcom a schválenou inseminačnou stanicou.

93 V súvislosti s konaním o povolení výkonu určitej činnosti je však potrebné po vzore Komisie zdôrazniť, že členský štát musí pri uplatňovaní vnútroštátnych ustanovení zohľadniť znalosti a vzdelanie, ktoré dotknutá osoba nadobudla v inom členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok Vlassopoulou, už citovaný, bod 15). V rámci tohto konania o povolení musia vnútroštátne orgány preskúmať schopnosti a vzdelanie v rámci konania, ktoré je v súlade s požiadavkami práva Spoločenstva týkajúcimi sa účinnej ochrany základných práv priznaných Zmluvou štátnym príslušníkom Spoločenstva. V dôsledku toho rozhodnutie prijaté po tomto preskúmaní musí byť odôvodnené a musí byť možné voči nemu podať opravný prostriedok na súd (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 1987, Heylens a i., 222/86, Zb. s. 4097, bod 17, a Vlassopoulou, už citovaný, bod 22).

94 Okrem toho systém predchádzajúceho úradného povolenia musí byť založený najmä na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách takým spôsobom, aby ohraničovali výkon voľnej úvahy vnútroštátnych orgánov, aby nebola používaná ľubovoľne (pozri rozsudok Analir a i., už citovaný, bod 38).

95 Uvedená dohoda sa však musí podpísať s inseminačnou stanicou, ktorá je na trhu inseminácie potenciálnym konkurentom toho subjektu, ktorého schopnosti ako inseminátora by mala overiť. Navyše uzavretie takejto dohody je ponechané na voľnú úvahu vedúcich týchto staníc, ktorí nie sú povinní ju podpísať ani vtedy, ak záujemca spĺňa objektívne, nediskriminačné a vopred známe kritériá spôsobilosti.

96 Za týchto podmienok nie je uzavretie dohody primeraným postupom preskúmania spôsobilosti, ktorý by orgánom prijímajúceho členského štátu umožnil výlučne

a objektívne sa ubezpečiť o spôsobilosti inseminátorov pochádzajúcich z iného členského štátu, a taktiež nespĺňa kritériá uvedené v bodoch 93 a 94 tohto rozsudku.

97 V dôsledku toho treba konštatovať, že hoci by sporná právna úprava mohla zabezpečiť ochranu zdravia zvierat, ako aj zdravia osoby vykonávajúcej inseminániu, presahuje mieru nevyhnutnú na dosiahnutie sledovaného cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. marca 2007, Rewe Zentralfinanz, C-347/04, Zb. s. I-2647, bod 37, a z 25. októbra 2007, Geurts a Vogten, C-464/05, Zb. s. I-9325, bod 24).

98 Čo sa týka potravinovej bezpečnosti a vysledovateľnosti semena, je potrebné konštatovať, že v rozpore s tým, čo tvrdí Francúzska republika, článok 18 nariadenia č. 178/2002 nemožno vykladať v tom zmysle, že by mohol odôvodňovať obmedzenia vyplývajúce z dotknutého systému. Tento článok sa totiž týka oblasti potravinovej bezpečnosti, kde možno požiadavkám vysledovateľnosti vyhovieť prostredníctvom systému, ktorý stanoví, že služba inseminácie bude zabezpečovaná vzdelanými a riadne identifikovanými osobami, bez nutnosti uplatnenia takých obmedzení, ako sú obmedzenia vyplývajúce zo sporného systému.

99 Navyše treba zdôrazniť, že dotknutý členský štát nijako nepreukázal, že geografická výlučnosť poskytnutá schváleným staniciam a podmienenie vydania osvedčenia inseminátora uzavretím dohody s vedúcim jednej zo staníc sú nevyhnutnými a primeranými opatreniami na účely zaručenia potravinovej bezpečnosti a vysledovateľnosti. Nepredložil sa totiž nijaký dôkaz, ktorý by preukázal, že povinnosti uložené inseminátorom týkajúce sa kvality a použitia semena, ako aj kontroly dodržiavania týchto povinností robili nevyhnutnými túto geografickú výlučnosť či podmienku, ktorej podlieha vydanie uvedeného osvedčenia.

100 Odôvodnenie uvedené Francúzskou republikou vychádzajúce z ochrany verejného zdravia nemožno za týchto podmienok prijať.

O požiadavkách územného plánovania

— Argumentácia účastníkov konania

101 Francúzska republika tvrdí, že sporný systém sleduje cieľ územného plánovania a že Súdny dvor tento cieľ uznal ako jeden z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu (rozsudok z 13. januára 2000, TK-Heimdienst, C-254/98, Zb. s. I-151, bod 34). Uvedený členský štát tvrdí, že tento režim umožnil zachovanie poľnohospodárskej činnosti na väčšej časti francúzskeho územia, v rámci ktorého prevažujú oblasti s nízkou hustotou chovu a horské oblasti. Tvrdí, že zachovanie rás hovädzieho dobytka prispôsobených klimatickým a reliéfnym obmedzeniam umožnilo zachovať chov v oblastiach ohrozovaných dezertifikáciou z dôvodu ich klimatických a geografických vlastností.

102 Podľa Komisie nemožno poskytnutie geografickej výlučnosti schváleným inseminačným staniciam pre nedostatok štatistických údajov odôvodniť tvrdením, podľa ktorého by v prípade neexistencie tejto výlučnosti nebola služba inseminácie prístupná na veľkej časti francúzskeho územia. V každom prípade však Komisia tvrdí, že zrušenie sporných prekážok nemôže mať vplyv na zachovanie rás prispôsobených klimatickým a reliéfnym obmedzeniam.

— Posúdenie Súdnym dvorom

103 Po vzore Komisie treba zdôrazniť, že tvrdenia Francúzskej republiky nie sú podložené žiadnou štatistickou informáciou alebo údajom. Tento členský štát z vecnej stránky nepreukázal, že poskytnutie geografickej výlučnosti uvedeným staniciam bolo nevyhnutné na zabezpečenie ponuky služby inseminácie na celom francúzskom území.

104 Okrem toho toto odôvodnenie nemožno uplatniť v súvislosti s oblasťami francúzskeho územia, ktoré nemajú nepriaznivé vlastnosti uvedené dotknutým členským štátom.

105 V dôsledku toho, ako zdôraznil generálny advokát v bode 83 svojich návrhov, sa bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či sú požiadavky na územné plánovanie teoreticky spôsobilé odôvodniť obmedzenia slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb, nepreukázalo, že tieto požiadavky v danej veci existujú a že by mohli spôsobiť nevyhnutnosť uvedenej geografickej výlučnosti.

106 Za týchto podmienok sa odôvodnenie uvedené Francúzskou republikou založené na požiadavkách územného plánovania musí taktiež zamietnuť.

107 Z toho vyplýva, že pre nedostatok platného odôvodnenia sporných obmedzení treba považovať žalobu Komisie za dôvodnú.

108 Preto je vzhľadom na predchádzajúce úvahy potrebné konštatovať, že Francúzska republika si tým, že vyhradila právo poskytovania služby umelej inseminácie hovädzieho dobytka schváleným inseminačným staniciam majúcim geografickú výlučnosť a osobám, ktoré sú držiteľmi osvedčenia inseminátora, ktorého vydanie podlieha povinnosti uzavretia dohody s jednou z týchto staníc, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 43 ES a 49 ES.

O trovách

109 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Francúzsku republiku na náhradu trov konania a tá nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Francúzska republika si tým, že vyhradila právo poskytovania služby umelej inseminácie hovädzieho dobytka schváleným inseminačným staniciam majúcim geografickú výlučnosť a osobám, ktoré sú držiteľmi osvedčenia inseminátora, ktorého vydanie podlieha povinnosti uzavretia dohody s jednou z týchto staníc, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 43 ES a 49 ES.**

2. **Francúzska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy